

ŠKOLNÍ PORADENSKÉ PRACOVÍŠTĚ GJP brožura dobré praxe

Motto: "Nezáleží, s čím jsi přišel, ale s čím odcházíš..."

Zpracovali: Mgr. Veronika Vitošková, Ph.D.
Mgr. Helena Jiránková

OBSAH:

Poradenské pracoviště GJP pracuje:

1. **OD KDY?** Krátké shrnutí historie a vývoje pracoviště.
2. **JAK?** Technicko-organizační stránka PP.
3. **S KÝM?** Žáci, pedagogové, externí subjekty.
4. **NA ČEM?** Inkluzivní vzdělávání, rozvoj pedagogů, kariérové poradenství.
5. **NOVĚ!** Co přinesl projekt „Rozpoznej svoje schopnosti“ (OPPA).

1. OD KDY? Krátké shrnutí historie a vývoje pracoviště

Poradenské pracoviště GJP plně funguje od roku 2007. Jedná se o pevnou součást školy a jeho činnost zasahuje do mnoha školních i mimoškolních aktivit.

Od počátku bylo těžiště personálního zajištění položeno na roli školní psycholožky ve spolupráci s výchovnou poradkyní. Poradenští pracovníci však již od počátku vždy úzce spolupracovali s třídními učiteli, ostatními pedagogy školy a také s vedením školy.

Hlavním cílem poradenského pracoviště je naplňovat v maximálním rozsahu povinnost školy poskytovat poradenské služby žákům (viz legislativní rámec: Školský zákon, prováděcí vyhl. č. 72 a 73/2005 Sb.) a tím umožňovat širokému spektru studentů rozvíjet svůj potenciál a vytěžit na maximum svoji vzdělávací a následně i profesní cestu.

Stanoveného cíle lze dosahovat skrze naplňování těchto záměrů:

- Vítat a oceňovat odlišnost...
...práce se studenty cizinci, multikulturní prostředí, studenti s různorodým zázemím, s rozmanitou zkušeností z různých typů škol, ve kterých plnili povinnou školní docházku
- Pracovat s celou osobností studenta...
...podpora zájmové činnosti, podpora vrcholových sportovců, práce s nadanými studenty, práce s hodnotami a postoji studentů, podpora prezentačních dovedností, rozvoj dovedností řízení vlastní vzdělávací a profesní dráhy („career management skills“)
- Snažit se bořit bariéry...
...podpora studentů se speciálními vzdělávacími potřebami (práce se studenty s SPU, tělesným postižením, poruchou autistického spektra, duševním onemocněním), charitativní činnost
- Vytvářet atmosféru přijetí a podpory...
...spolupráce, podpora kooperativních činností (společné projekty), zázemí pro studenty v nesnázích, výměna zkušeností mezi pedagogy

Pokud bychom měli popsat vývoj činnosti poradenského pracoviště od jeho vzniku, za nejdůležitější považujeme posun od diagnostického modelu k osobnostně rozvojovému, kdy diagnostické aktivity čím dál více slouží jako podklad pro hlubší práci se studentem, třídním

kolektivem nebo vyučujícím. Poradenské pracoviště se také posouvá od modelu řešení nejpálčivějších problémů („solving problems“) více k preventivní práci a vytváření bezpečného a oceňujícího prostředí. Postupně poradenské pracoviště zařazuje také více aktivit, které si kladou za cíl podpořit pedagogy v jejich práci (vzdělávací a metodické činnosti).

Poradenské pracoviště usiluje o neustálý rozvoj a navazuje na úspěšné projekty z minulých let. Z úspěšných projektů minulých let lze jmenovat např. „Různorodost – to je radost!“, „Poradenství – škola – povolání“ nebo „Svoboda nebo závislost“. Naposledy úspěšně proběhl dvouletý projekt OPPA „Rozpoznej své schopnosti“ zaměřený na podporu studentů se speciálními vzdělávacími potřebami. Zároveň udržuje kontakt s odborníky z ČR i ze zahraničí a sleduje nejnovější trendy a vývoj tak, aby byly poskytované služby co nejkvalitnější. Díky tomu PP rovněž získalo v průběhu let 2009, 2010 a 2012 několik ocenění v rámci Národní ceny kariérového poradenství, spol. Euroguidance:

- Cenu za přínos KP v oblasti školství
- Neustálý rozvoj pracoviště
- Rozmanitost nabízených aktivit

Studenti a rodiče na poradenském pracovišti oceňují:

- a) Individualizovanost poradenství („šité na míru“)
 - b) Dlouhodobost spolupráce (celé 4 roky)
 - c) Provázanost s „životem“ a činnostmi školy
 - d) Snadnou dostupnost
 - e) Zahrnutí ostatních oblastí života do poradenství (nikoli jen vzdělávání a profesi)
- (zdroj: opakovaná dotazníková šetření – GJP očima studentů, GJP očima rodičů)

2. JAK? Technicko-organizační stránka školního poradenského pracoviště

V této kapitole bychom rádi přiblížili, jak to na našem poradenském pracovišti vypadá a co od něj můžete očekávat.

Do poradny za školní psycholožkou se jede nejprve výtahem a pak stoupá po starobylých točitých kamenných schodech až do podkroví budovy gymnázia (4. patro). Návštěvníka uvítá útulná malá pracovna, ve které se může zabořit do pohodlných polštářů (sedících pytlů) ve stylu "fatboy". Ty spolu s hrnkem čaje navodí léčivou a důvěrnou atmosféru ať už pro rozháranou duši studenta nebo přetíženou nervovou soustavu pedagoga. Možné je samozřejmě i usednout na židle - pokud jde například o oficiálnější jednání.

Poradenské pracoviště je studentům, rodičům i pedagogům otevřeno 3 dny v týdnu (v případě potřeby i více), objednat se je možné telefonicky, emailem či osobně. Mnohá objednání však prakticky vycházejí z běžných konverzací psycholožky se studenty či učiteli během školního dne. Základním kamenem pro veškerou další spolupráci, je budování důvěry a pěstování vzájemných vazeb mezi psychologem, studenty, učiteli a rodiči. Ze strany školního psychologa tomu napomáhá přístup založený na:

- **vstřícnosti, empatii a pozitivním vystupování**, který vede přirozeně k tomu, že studenti i učitelé mají s psychologem chuť konzultovat,
- **proaktivním chování**, umožňujícím posilovat vazby, mít přehled o dění ve škole a včas zachytávat situace a potíže, které lze zavčas vyřešit snáze nebo s lepšími pocity než když se už "hasí požár",
- **viditelnosti** - je užitečné být na škole "vidět" - pohybovat se po chodbách, sborovnách a informovat o konzultačních hodinách.

Prakticky probíhají konzultace zpravidla v několika fázích: nejprve se se studentem (nebo rodičem) vyjasní zakázka - problém, na kterém student potřebuje pracovat. Nejdůležitější je vždy citlivé a pečlivé zmapování situace, porozumění tomu, co student skutečně potřebuje řešit, a následně společné vydefinování dalších kroků a cíle, ke kterému je žádoucí dojít. Na další konzultace mohou být přizváni rodiče nebo i učitelé, pokud se to ukáže jako žádoucí. Student (rodič či učitel) může se školní psycholožkou pracovat dlouhodobě či využít jen jedné konzultace (záleží na povaze zakázky a potřebě dané osoby hledající pomoc). V případě hlubších problémů či povaze potíží, které přesahují kompetence školní psycholožky, může být studentovi či rodičům doporučena návštěva dalších odborníků (pedagogicko-psychologické poradny, speciálně pedagogického centra, lékaře, klinického psychologa, specialistu na danou problematiku apod.).

V případě diagnostiky (testování schopností, testy prováděné v rámci kariérového poradenství a testování stylů učení) předchází individuálním konzultacím skupinové zadávání testů ve třídách. Výsledky testů jsou pak východiskem pro konzultace a následná doporučení.

Dle potřeby studentů vybíráme metody poradenské práce:

- Standardizované psychologické metody
- Různé formy rozhovoru – free talk, polořízený,...
- Práce s volnými výtvary studentů
- Zadávání „domácích úkolů“, doporučování informačních zdrojů, publikací,...
- Organizování workshopů a diskusních seminářů, projektů
- Využívání kruhu podpory klienta... (rodina, přátelé)

Důležité je v celém procesu práce **propojení poradenského pracoviště s životem školy**. K němu přispívá:

- *školní web*, kde se studenti průběžně dozvídají informace o aktuálních seminářích a akcích spojených s kariérovým poradenstvím nebo dalšími oblastmi, na které se PP zaměřuje (testování schopností, styly učení, multikulturní soužití apod.)
- účast na *poradách školy*, kde vzniká prostor nejen pro rozhovor s vyučujícími, ale i pro prezentaci aktivit poradenského pracoviště, kdy pedagogové mohou „nahlédnout pod pokličku“ práce psychologa a zároveň vytěžít závěry získané např. z testování schopností nebo učebních stylů pro vlastní práci se studenty
- účast na *školních výjezdech* - zejména adaptační kurz pro studenty prvních ročníků je náročnou, ale o to užitečnější platformou, na které se psycholog může seznámit se studenty a zároveň sledovat interakce mezi učiteli a nově vznikajícím kolektivem; v případě poradenského pracoviště GJP je školní psycholožka rovněž facilitátorem a spoluvůrcem týdenního programu

- *účast na pracovních výjezdech pedagogů* – školní psycholožka se účastní aktivit připravených jinými členy pedagogického týmu, externími odborníky či přímo vytváří program pro pedagogy s různorodým cílem (podpora týmové práce, vzdělávání v oblasti práce se studenty se speciálními vzdělávacími potřebami, podpora inovací ve výuce apod.)

- *účast na preventivních akcích školy* – školní psychologka se účastní preventivních programů, které obvykle pro školu zajišťují externí subjekty či vyučující předmětů, k nimž se váže daná problematika, anebo sama preventivní program připravuje (oblasti, jimž věnuje GJP zvýšenou pozornost jsou: prevence xenofobie, rasismu a nesnášenlivosti, prevence poruch příjmu potravy, zdravý životní styl, prevence duševních onemocnění a prevence šikany)

Psycholožka na škole zastává rovněž roli pedagogickou coby vyučující volitelného semináře psychologie pro studenty 4. ročníků, kde přednáší nejen základní témata z teorie a dějin psychologie, ale zve i zajímavé hosty, kteří studentům odkrývají různé formy a oblasti aplikace psychologických poznatků. V současné době prochází seminář určitými změnami, které jsou vyvolány zájmem studentů o praktické aplikace psychologie a sebezkušenostní a sebepoznávací aktivity, a pro příští roky ponese název „Psychologie jako věda i praktická zkušenost.“

V pracovně je samozřejmě k dispozici i dobře vybavená a přehledná knihovna, v níž naleznete většinu dostupných, atraktivních a užitečných titulů z oblastí, které jsou pro studenty i pedagogy denním chlebem. Jde především o učení a jeho specifické poruchy; osobnost, její vývoj a komplikace v prožívání; vztahy a komunikaci; diagnostiku a rozvoj schopností v souvislosti s volbou profesní cesty a soužití odlišných kultur.

Z výše uvedeného vyplývá, že práci poradenského psychologa na škole lze charakterizovat především pestrostí a náročností činností. V souběhu je vystaven neustálému toku požadavků a zakázek, střídá zaměření na různé oblasti činnosti, neustále komunikuje (často zároveň) s několika aktéry (často s odlišnými či dokonce protichůdnými požadavky - např. rodič vs. učitel). Nezbytnou součástí výkonu profese je tedy neustálá spolupráce s externími subjekty pro udržení přehledu, průběžné další vzdělávání pro zvyšování odbornosti a pravidelná supervize pro osobní rozvoj a zvyšování kompetencí psychologa. Školní psychologka využívá pravidelných setkání

organizovaných pedagogicko-psychologickou poradnou, dochází na vzdělávací akce, účastní se odborných konferencí a absolvuje odborné výcviky a kurzy.

Výchovnou poradkyní na GJP je zároveň vyučující (v současné době vyučující chemie, biologie a udržitelného rozvoje) a věnuje se následujícím aktivitám:

- Práce s nadanými studenty (SOČ, další projekty, spolupráce s vysokými školami apod.)
- Pomoc s informační částí kariérového poradenství (aktuálně otevírané obory na VŠ, VOŠ)
- Pomoc s preventivními programy (MPP)
- Charitativní činnost GJP
- Ekologické aktivity, zdravý životní styl

Výchovná poradkyně má své zázemí mezi ostatními pedagogy ve sborovně, ale pro individuální schůzky či jednání, která to vyžadují, může využívat prostor pracovny psycholožky či školní knihovny.

V případě, že se na GJP vzdělává student, jehož speciální vzdělávací potřeby vyžadují podporu **asistenta pedagoga**, je osoba asistenta také důležitou součástí školního poradenského pracoviště a klíčovou osobou při podpoře studenta samotného, ale také v komunikaci mezi studentem, učiteli nebo spolužáky. V minulých letech asistent pedagoga podporoval vzdělávání studenta s tělesným postižením, v současné době se připravuje post asistenta pedagoga pro žáka s poruchou autistického spektra. GJP žádá vždy o zřízení místa asistenta pedagoga Magistrát hlavního města Prahy, který na základě žádosti přiděluje finanční prostředky pro plat asistenta.

3. S KÝM? Studenti, rodiče, učitelé, externí subjekty

Poradenské pracoviště je zřízeno především pro **studenty**, kteří přicházejí z vlastní iniciativy, na přání rodičů nebo na doporučení učitele.

Mezi nejfrekventovanější témata, která přicházejí studenti konzultovat, patří:

- kariérové poradenství (co jít studovat po SŠ, jakou zvolit profesi, jak se v tématu zorientovat, jak se rozhodovat)
- výukové problémy, učební strategie, práce se stylem učení
- osobní a rodinné problémy
- témata mezilidských vztahů a adaptační obtíže v třídním kolektivu, komunikace
- speciální vzdělávací potřeby (SPU, zdravotní postižení, znevýhodnění) – tvorba IVP, volba podpůrných opatření, spolupráce s odborníky)

Studenti jsou seznamováni s činností školního poradenského pracoviště, ještě když jsou v roli uchazečů o studium. Na dnech otevřených dveří (tyto akce probíhají cca 4 – 5x za rok) školní

psycholožka prezentuje činnost školního poradenského pracoviště před uchazeči i rodiči. Dále se uchazeči o studium setkají s činností poradenského pracoviště při samotném přijímacím řízení na GJP. Školní psycholožka vede jednu ze tří částí pohovorů, jejichž úspěšné zvládnutí je předpokladem pro přijetí studenta ke studiu na GJP. Na pohovoru se školní psycholožkou jsou s uchazečem probírány následující témata: motivace ke studiu na gymnáziu, úvahy o profesním směřování, budoucnost, zájmy a hodnoty, způsob učení se (preferované způsoby přípravy na výuku, téma učení jako takové). Se základní informací o fungování školního poradenského pracoviště na škole seznamuje školní psycholožka studenty také při slavnostním zahájení školního roku (první den školy), studenti prvních ročníků mají dále možnost seznámit se blíže s možnostmi podpory poradenského pracoviště na adaptačním kurzu v září. Rodiče studentů jsou informováni písemnou formou a zároveň podepisují souhlas s působením školního poradenského pracoviště ve škole, osobně se se školní psycholožkou setkávají nejpozději na třídních schůzkách v prvním čtvrtletí školního roku.

Rodiče nejčastěji vyhledávají podporu školního poradenského pracoviště z důvodu:

- vzdělávacích a výchovných potíží jejich dětí
- speciálních vzdělávacích potřeb dětí
- budoucích vzdělávací a profesní dráhy dětí
- seznámení a rozboru výsledků diagnostické činnosti
- rodinných problémy, které mohou ovlivňovat studium

Pedagogové obvykle využívají školní poradenské pracoviště pro:

- individuální práci na rozvoji učitelských dovedností (rozbory hodin, reflexe, videotrénink, vzdělávání, pomoc s prací se třídou apod.)
- vzdělávání v oblastech speciálních vzdělávacích potřeb studentů
- individuální konzultace nad různorodými tématy (např. stres ve škole, fungování v pracovním kolektivu, spolupráce se studentem či rodiči, psychohygienu apod.)

Školní poradenské pracoviště spolupracuje také s externími subjekty, díky nimž může poskytovat širší spektrum činností určených pro studenty, pedagogy či rodiče.

V oblasti péče o žáky se speciálními vzdělávacími potřebami úzce spolupracuje poradenské pracoviště s:

- pedagogicko-psychologickými poradnami
- speciálně pedagogickými centry
- klinickými psychology, terapeuty, lékaři

- výchovnými poradci či školními psychology nebo speciálními pedagogy ze ZŠ, odkud na GJP student přechází
- dalšími specializovanými pracovišti (krizovými centry, denními stacionáři, soukromými klinickými pracovišti, občanskými sdruženími apod.)

V oblasti poskytování kariérového poradenství zejména s:

- Centrem Euroguidance
- Gender Studies
- Spol. SCIO
- NÚV
- Vysokými školami (ČVUT, VŠCHT, PedF UK, FFUK, VŠE aj.)

V oblasti prevence pak zejména s:

- Spol. Anabell
- Živou paměť
- Spol. OPIM
- Asociací pomáhající lidem s autismem (APLA Praha)
- O.s. Baobab
- aj.

4. NA ČEM? Inkluzivní vzdělávání, rozvoj pedagogů, kariérové poradenství

Při obecnějším pohledu na problematiku, kterou se poradenské pracoviště zabývá, můžeme říct, že – ať už se jedná o studenta s handicapem, otázky k další profesní volbě, testování schopností nebo konzultaci s pedagogem - mezi hlavní **činnosti** psychologek patří:

- *poradenství* (učební styly a strategie, naplňování specifických vzdělávacích potřeb, vztahy a komunikace, osobní a rodinné problémy, profesní volba aj.)
- *poskytování informací* (s ohledem na načasování, dávkování, ukotvení)
- *podpora a povzbuzení* (při prožívání náročných situací v rodině či škole v souvislosti s krizovou nebo zátěžovou situací, obtížemi při zvládnání nároků školy nebo osobnostními specifiky studenta)
- *objasňování* (při změně podmínek, při odlišném vnímání situace nebo záměrů ve vztahu učitel – žák - rodič)
- *interpretace* (výstupy plynoucí z diagnostiky, závěry a rozhodnutí ze strany školy)
- *ventilace* (uvolnění emocí, „vypovídání se“)
- *trénink* (návčik v oblasti zvládnání emocí, učebních stylů, komunikačních dovedností)

- *konfrontace* (při nesouladu očekávání a studijních předpokladů, s nevhodnou volbou školy apod.)
- *reflexe* (zvládnutí obtížné situace, naplňování IVP, dopadu změn ve výuce nebo výukovém stylu apod.)
- *modelové situace a hraní rolí*
- *nácvik copingových strategií* (zvládání zátěže)
- *screening a diagnostika*
- *metodické vedení pedagogů*
- *koordinace podpůrných opatření ve škole*
- *prevence* (drogových závislostí, rasismu, xenofobie, poruch příjmu potravy, kyberšikany, duševních onemocnění, kriminálního chování)

Zásada, kterou je třeba při poskytování služeb poradenského pracoviště zodpovědně ctít, je nepřekračování kompetencí (např. do oblastí rodinné terapie, psychoterapie, psychiatrie).

Témata, kterými se školní poradenské pracoviště aktuálně nejvíce zabývá, lze rozdělit do tří hlavních skupin:

1) *inkluzivní vzdělávání*

- začleňování jedinců z odlišného kulturního kontextu do kolektivu
- podpora studentů se specifickými poruchami učení či jinými zdravotními omezeními a komplikacemi
- podpora při vytváření inkluzivního prostředí školy

2) *vzdělávání pedagogů*

- konzultace k problematice chování a učení studentů
- metodická a psychodidaktická témata (též možný videotrénink, náslechy v hodinách s následným rozbořem apod.)
- semináře a workshopy na aktuální témata (prožívání studenta se SPU, dobrá praxe při práci se studenty se SVP aj.)
- semináře pro profesní a osobnostní rozvoj pedagogů (metody zvýšení osobní efektivity, psychohygiena, komunikace v týmu apod.)

3) *kariérové poradenství*

Tvoří značnou část činnosti školního poradenského pracoviště. Jedná se o komplexní proces doprovázející studenty během celého studia na GJP. Podobu a průběh poradenství uzpůsobujeme potřebám klienta – studenta (na základě jeho zakázky) a dle potřeby zapojujeme i rodinu.

Co pro nás kariérové poradenství znamená? Není jen poskytováním informací o terciálním vzdělávání či možných povolání (ačkoli je i toto je jeho součástí, zejména ve 3. a ve 4. ročníku), ale i provázením na cestě v období prvních voleb ovlivňujících další směřování v životě, inspirováním na cestě za životními sny a podporou a vedením při procesu rozhodování v jednotlivých krocích.

Studenti často buď nevědí, co vlastně chtějí a neznají dostatečně sami sebe nebo váhají, zda studovat v zahraničí, kladou si otázku, co by chtěli dělat a jaká profese je uživí nebo třeba aktuálně čelí při volbě tlaku rodičů... Odpovědi na tyto, pro studenta často v danou chvíli naprosto stěžejní otázky (vnímané někdy jako velmi tíživé), nelze nalézt při jednorázovém testování schopností a konzultaci. Naopak, dlouhodobý proces práce se studentem umožňuje méně radit a více jej podporovat, aby si odpovědi našel postupně sám a proces kariérového poradenství tak posiloval jeho kompetence a pocity svobody i zodpovědnosti ve vlastních volbách.

Kariérové poradenství tedy nevnímáme jen jako poradenství k výběru vysoké školy, ale v perspektivě celoživotní cesty. Uchopujeme ho proto v různých kontextech:

- Diagnostika: důraz je kladen na zjišťování schopností, zájmů, motivace, časové orientace a osobnostních kvalit a hodnot
- Inspirace: přednášky, besedy s odborníky v různých oblastech + volitelné semináře ve 3. a 4. roč.
- Podpora v sebepoznání: semináře, prožitkové semináře, artefietika, tříměsíční volitelný seminář s prvky e-learningu
- Informování: weby, přehledy, příručky, veletrhy

Při poskytování kariérového poradenství vždy pracujeme se třemi časovými dimenzemi: minulost – přítomnost – budoucnost! Poznatkovou základnu či východisko pro nás tvoří kognitivně motivační teorie časové perspektivy (např. Lewin, Nuttin, Gjesme, Lens, Raynor, ...) – studium času a odhalování jeho zákonitostí v motivační dynamice osobnosti. Vnímání resp. reprezentace času není jen prostým efektem intelektuálního vývoje, ale autonomní konstruktivní činnost dítěte (Lewin). Důležitá je schopnost pracovat se všemi časovými dimenzemi – minulostí, přítomností a budoucností. Časová perspektiva má velký vliv na rozvoj osobnosti člověka (např. Nuttin, Gjesme).

Vztah k budoucnosti souvisí s autoregulací jedince, tj. způsobilostí ke změně a zdokonalování sám sebe podle určitého plánu, se zřetelem k určitým cílům, kterých má být dosaženo. Způsobilost orientovat se a pracovat s budoucností se ukazuje jako podstatná složka autoreglativní kompetence studentů a významný psychologický regulativ. Budoucí časová perspektiva je prostorem, ve kterém se může rozvíjet motivace ve formě konstrukcí, cílů a projektů (Nuttin).

V procesu kariérového poradenství se snažíme podporovat dovednosti řízení vlastní profesní a vzdělávací dráhy v těchto oblastech:

- 1) sebehodnocení, sebeuvědomování a sebereflexe
- 2) osobní angažovanosti ve vzdělávacím a profesním směřování
- 3) autoregulace
- 4) sebezprezentace

5. NOVĚ! Co přinesl projekt „Rozpoznej svoje schopnosti“ (OPPA).

Od roku 2013 byl rozvoj školního poradenského pracoviště GJP podpořen a spolufinancován z dotací Evropského sociálního fondu a Hlavního města Prahy v rámci projektu OPPA s názvem „Rozpoznej svoje schopnosti“, který byl zaměřen na studenty se specifickými potřebami ve vzdělávání.

Co se díky projektu v práci poradenského pracoviště změnilo?

- Práce se studenty s SVP byla zintenzivněna – vznikl prostor pro více individuálních konzultací se studenty a jejich rodiči.
- Bylo realizováno větší množství skupinových seminářů pro studenty s SVP.
- Vzniklo několik individuálních plánů, jejichž cílem bylo podpořit studenty s SVP při studiu (ať už se jednalo o individuální vzdělávací plány, plány kariérového poradenství, plány speciálně pedagogické péče aj. – vždy dle potřeb daného studenta).
- Zintenzivněna byla i práce s pedagogy – vznikl prostor pro více individuálních konzultací i skupinových seminářů s tematikou speciálních vzdělávacích potřeb studentů.
- Pravidelně byly doplňovány a aktualizovány metodiky pro učitele – konkrétní typy pro práci se studenty s SVP.
- Byla navázána spolupráce s externí školní psycholožkou, která se stala důležitou součástí školního poradenského pracoviště.
- Poradenské pracoviště mohlo využít většího množství nabídek pro spolupráci s externími subjekty a navázalo spolupráci také s poradenskými pracovišti jiných škol.
- Pedagogové školy i poradenští pracovníci absolvovali vzdělávání (semináře, kurzy, konference) v oblasti podpory studentů se speciálními vzdělávacími potřebami).

Na základě aktivit podpořených projektem se školní poradenské pracoviště v rámci svých činností snažilo posunout školu opět o kus blíže modelu fungující inkluzivní školy.

Příklady z oblasti podpory pedagogů (v rámci práce se studenty s SVP):

- Seznámení a pomoc při zprostředkování pomůcek a jiných podpůrných opatření (IVP, asistent pedagoga,..), spolupráce se školským poradenským zařízením (zejména SPC zaměřené na určitý typ postižení), doporučení zařazení předmětů speciálně pedagogické péče.
- Nabídka jiných (alternativních) výukových strategií – např. kooperativní učení, systém vrstevnické podpory, kongitivní a metakognitivní strategie, výcvik sociálních dovedností.
- Společná práce na zvyšování kompetencí inkluzivního pedagoga (specifické dovednosti, reflexe, sebereflexe).
- Zprostředkování konzultací s dalšími pedagogy (pedagogové, kteří mají zkušenost s výukou žáků s SVP) či jinými odborníky.
- Podpora při řešení situací s rodiči žáků.
- Podpora při práci se třídou (náslechy, třídnické hodiny apod.)

Příklady z oblasti podpory rodičů studentů s SVP:

Zapojení rodiny do diagnostického i intervenčního procesu (rodič je „největší odborník na dítě“) se nám jeví jako důležité i na střední škole v práci poradenského pracoviště je využíváno zejména v případě studentů 1. a 2. ročníků.

Situaci studenta s SVP ve škole lze podpořit:

- Analýzou rodinného nebo domácího kurikula
- Snahou o soulad rodinného a školního kurikula – násobení efektivity učebních procesů probíhajících ve školním i rodinném prostředí
- Osvětlením toho, čím rodina přispívá k úspěšnosti inkluzivního vzdělávání?
 - a) V rodině jsou otevřené vztahy rodič – dítě
...prostor pro sdílení, předávání informací, vyváženost vazeb, otevřené projevy náklonnosti, společné trávení volného času
 - b) Ideálně nastavený režim rodinného života
...vymezený čas pro učení, volný čas, režim spánku, vymezení osobního intimního prostoru svých
 - c) Ideální dohled nad dítětem
...citlivé sledování zájmů a potřeb dítěte, projevování adekvátního očekávání směrem k dítěti,...

Příklady skupinových aktivit se studenty s SVP:

- seminář pro studenty 2. roč. Kariéra bez předsudků
- seminář pro 1. ročníky Umím se učit? Styly učení.

- seminář pro 4. ročníky 10 Kroků k rozhodnutí (kariérové poradenství)
- testy schopností, testy stylů učení

Příklad individuálního vzdělávacího plánu studenta s SVP:

INDIVIDUÁLNÍ VZDĚLÁVACÍ PLÁN PRO ŠKOLNÍ ROK X/Y

(dle Vyhlášky č. 73/2005 Sb. o vzdělávání dětí, žáků a studentů se speciálními vzdělávacími potřebami a dětí, žáků a studentů mimořádně nadaných)

Jméno a příjmení studenta: FH

Datum narození:

Bydliště:

Třída, ročník: 2. ročník čtyřletého gymnázia

Třídní učitel: MŠ

Vzdělávací program: ŠVP GJP

Zdůvodnění potřeby IVP jako podpůrného opatření:

FH je studentem individuálně integrovaným (posudek vystavilo SPC), jedná se o studenta se zdravotním postižením (tělesným).

Zdroje informací pro tvorbu Individuálního vzdělávacího plánu ze školního roku X/Y:

Rozhovor s FH a matkou FH, konzultace s jednotlivými vyučujícími jednotlivých předmětů, konzultace s třídní učitelkou, pozorování FH školní psycholožky v hodinách, konzultace s pracovníky SPC, stanoviska uvedená v aktuální zprávě SPC.

Obecné závěry (návaznost na situaci v 1. ročníku):

- FH zvládl v loňském školním roce docházku bez problémů, svou motivovaností ke studiu, vnitřní silou a smyslem pro humor zvládá překonávat překážky a omezení plynoucí z jeho postižení
- FH zvládl docházku v plném rozsahu, nebyly zaznamenány větší absence
- FH se také dobře adaptoval v třídním kolektivu, ve škole se cítí dobře
- Naučil se také říci si o pomoc, když je třeba, ať již spolužáky nebo vyučující
- Vypracoval si strategie, které mu pomáhají zvládnout výuku v hodinách a psát testy a písemné práce
- FH je komunikativní, komunikace s vyučujícími probíhá bez potíží, v případě potřeby využívá konzultací s jednotlivými vyučujícími
- Klasifikace známkou + v pololetí širší slovní hodnocení; využívat individuální vztahovou normu pro hodnocení

Obecná doporučení pro všechny předměty zůstávají beze změn oproti minulému školnímu roku:

- respektovat pomalejší tempo práce
- omezit časově ohraničené úkoly
- upřednostňovat ústní formu ověřování znalostí
- v případě písemných úkolů poskytovat dostatečný prostor pro psaní odpovědí
- do hodnocení nezahrnovat nestihnuté úlohy

- poskytovat materiály v PC podobě, ideálně dopředu
- při delších písemných pracích umožnit FH psaní na PC či domácí zpracování úkolu
- poskytnout FH na procvičení látku v el. podobě (např. příklady, cvičné testy apod.)
- v případě potřeby poskytnout FH konzultaci nad probíranou látkou

V některých předmětech došlo po konzultacích k malým změnám, u některých předmětů došlo k výměně vyučujícího – níže jsou shrnuty aktualizovaná doporučení k jednotlivým předmětům:

Vyučovací předmět: matematika a fyzika, vyučující:

- obsah předmětů zůstává stejný dle osnov
- při geometrii po FH nepožadovat rýsování, pouze hodnotit zápis a postup
- tolerovat horší grafickou úpravu
- preferovat ústní zkoušení
- poskytnout písemné zadání úloh
- poskytnout více času
- poskytovat možnost opravy a konzultací dle potřeby
- stejně tak je možné rozebrat obsah písemek v konzultačních hodinách
- FH v hodinách matematiky a fyziky pracuje spolu se třídou, při samostatné práci se mu věnuje vyučující individuálně. Plní všechny úkoly jako ostatní.
- vyučující poskytuje FH PC programy na procvičování látky

Vyučovací předmět: český jazyk, vyučující:

- Obsah předmětu zůstává stejný dle osnov
- Preferovat ústní zkoušení
- Tolerovat horší grafickou úpravu písma
- Poskytovat nakopírované nebo elektronické texty
- Používat doplňovačky místo dlouhých diktátů
- Preferovat zaškrtačovací formu testů
- Umožnit psaní čtenářského deníku nebo slohových prací na PC
- Konzultace možná kdykoliv po předchozí dohodě (emailem)
- Při diktování textu vyučující sleduje tempo FH a případně mu poskytuje delší čas na zapsání či zpracování úkolu

Vyučovací předmět: dějepis, vyučující:

- obsah předmětu zůstává stejný
- preferovat ústní zkoušení
- je umožněno dopisovat si testy v rámci konzultačních hodin po ústní nebo písemné domluvě
- zkoušení: v termínech po domluvě (v hodině nebo v rámci konzultačních hodin)
- konzultace před každým testem, zkoušením (cca 1 týden před)

Vyučovací předmět: chemie a udržitelný rozvoj, vyučující:

- obsah předmětu je stejný, jako pro ostatní studenty
- nechat kopírovat poznámky od spolužáků
- při testech poskytovat dostatek místa na psaní chemických vzorců apod.
- respektovat horší grafickou úpravu
- poskytnout více času na vypracování úkolů
- v rámci chemických laboratoří poskytnout pomoc (učitele nebo spolužáků), upravit laboratorní cvičení tak, aby je mohl FH plnit – případně zajistit asistenta
- v rámci konzultačních hodin po ústní nebo písemné domluvě termínu je možné povysvětlit látku případně dozkoušet ústně

Vyučovací předmět: umění a kultura, vyučující:

- obsah předmětu zůstává stejný, počet známek a úkoly také

- Za výtvarnou část: nehodnotit přesnost a úpravu, využít přiměřené techniky (např. grafika na PC, objekt apod.), umožnit kopírovat zápisky nebo poskytovat je elektronicky
- Za hudební část: poskytovat zápisky do sešitu, poskytnout větší formát notové osnovy, posílat příklady extra emailem na procvičování, stejně jako základní informace z výkladu

Vyučovací předmět: humanitní studia, vyučující:

- obsah předmětu stejně jako počet známek zůstává stejný
- respektovat pomalejší tempo
- upřednostnit ústní zkoušení v případě potřeby
- umožnit vypracovat úkoly na PC – FH je velmi dobrý ve vytváření prezentací

Vyučovací předmět: IVT, vyučující:

- obsah předmětu zůstává stejný
- respektovat pomalejší tempo
- umožnit psát testy na PC, případně ústní zkoušení
- konzultace dle potřeby

Vyučovací předmět: německý jazyk, vyučující:

- obsah předmětu zůstává stejný dle osnov, ovšem prioritou je dodržení návaznosti učiva. To znamená, že upřednostníme zvládnutí látky i za cenu pomalejšího postupu
- počet známek je také stejný
- upřednostnit ústní zkoušení a krátké doplňovací cvičení
- písemnou práci je možní psát na PC
- při nepochopení probraného učiva je možnost vysvětlení látky v konzultačních hodinách, ale i mimo - po dohodě.

V následujících předmětech došlo ke změně vyučujícího:

Vyučovací předmět: biologie, vyučující:

- obsah předmětu je stejný, jako pro ostatní studenty tj. podle platných osnov
- nechat kopírovat poznámky od spolužáků
- respektovat horší grafickou úpravu
- poskytnout více času na vypracování úkolů
- v rámci konzultačních hodin po ústní nebo písemné domluvě termínu je možné dovysvětlit látku případně dozkoušet ústně

Vyučovací předmět: zeměpis, vyučující:

- obsah předmětu zůstává stejný dle osnov
- dávat co nejvíce materiálu dopředu, případně posílat prezentace z hodiny
- respektovat horší grafickou úpravu
- preferovat ústní zkoušení
- počet známek bude stejný, jako u ostatních
- konzultace dle potřeby, po předchozí domluvě
- slepé mapy – nebudou součástí testu, ale FH z nich bude zkoušen ústně u tabule

Vyučovací předmět: anglická studia, vyučující:

- obsah předmětu i počet známek zůstává stejný dle ročního plánu
- písemná cvičení zkrátit, upřednostnit doplňovačky
- tolerovat pomalejší pracovní tempo a horší úpravu písma
- upřednostnit ústní zkoušení
- co nejvíce materiálů dávat FH elektronicky nebo od spolužáků

- esej na dohodnuté téma je povolena psát na PC, FH ji dodá v termínu jako všichni ostatní
- Konzultovat může FH dle potřeby, doporučeno využívat konzultace zejména s lektorem

Vyučovací předmět: tělesná výchova – uvolnění

Speciálně pedagogická a psychologická péče:

- Ve škole poskytuje školní poradenské pracoviště (kontakty), konkrétně školní psycholog či výchovný poradce (jména, kontakty)
- Mimo školu SPC (kontakty, jmenovité určení pracovníka)
- Pro školní aktivity (mimo budovu školy) škola zajistí osobního asistenta (asistent je třeba dopředu zajistit, informaci o potřebě asistenta podá vyučující daného předmětu nebo sám FH min. 3 dny předem)

Další nové důležité informace:

- Protože FH bude mít ztíženou možnost uplatnění na trhu práce po dokončení studií a zatím není rozhodnut o své profesní orientaci, bylo s FH a jeho matkou domluveno, že FH absolvuje konzultace na toto téma již v druhém pololetí letošního školního roku (2. ročník) a stejně tak bude FH dříve poskytnuta možnost výběru povinně-volitelných seminářů pro třetí ročník (které mohou pomoci usnadnit rozhodování), např. s možností navštívit semináře ještě v tomto školním roce
- Zájmy a silné stránky FH: tvůrčí psaní, tvorba prezentací, ústní prezentování, referáty, sport, PC programy, diskuse nad celospolečenskými problémy

Podíl studenta:

- motivovanost ke studiu a přístup FH ke vzdělávání byl v předchozím ročníku velmi dobrý, pokud FH bude pracovat stejným způsobem, eliminuje dopady, které může postižení FH na vzdělávání mít
- v případě potřeby FH bude využívat konzultací s učiteli navíc, řekne si o podporu či úpravu testů či výukových materiálů, pokud mu stávající forma nebude vyhovovat
- v případě potřeby požádá o pomoc také spolužáky (kopírování materiálů, přeposlání na email apod.)
- FH bude komunikovat s pracovníky školního poradenského pracoviště a SPC
- výběru volitelných seminářů pro 3. ročník (jaro 2012) bude FH věnovat velkou pozornost

Spolupráce se zákonnými zástupci:

Vzhledem k plnoletosti FH je doporučeno většinu záležitostí řešit přímo se studentem, ale v případě zásadních rozhodnutí či v případě potřeby mohou kdykoli rodiče FH využít konzultací s pracovníky školního poradenského pracoviště nebo speciálně pedagogického centra (kontakty, pracovníci). Konzultace školního poradenského pracoviště s rodiči FH realizovat min. 1x za pololetí. Dvakrát do roka také proběhne jednání integračního týmu, kde schůzku iniciuje SPC a přítomni jsou zpravidla: student, pracovník SPC, pracovník školního poradenského pracoviště, třídní učitel a případně rodič studenta.

Předpoklad navýšení finančních prostředků:

Z důvodu individuální integrace (posudek k integraci vydalo SPC: název, datum, platnost) žádá škola o navýšení finančních prostředků.

Návrh případného snížení počtu žáků ve třídě včetně zdůvodnění:

Není třeba.

Účast dalšího pedagogického pracovníka – včetně zdůvodnění:

Není třeba. Pouze osobní asistence při školních aktivitách realizovaných mimo budovu školy (pomoc při přesunech, mobilitě) – zprostředkuje škola.

Na vypracování tohoto IVP se podíleli (abecedně řazeno):

Student

Třídní učitel

Rodič studenta

Vyučující daných předmětů

Pracovník školního poradenského pracoviště

Pracovník SPC

Ředitel školy

Datum:

Publikace, které mohou poskytnout základní důležité informace pro práci školního poradenského pracoviště se studenty s SVP (výběr):

- Čáp, D. a kol. *Výchovné poradenství*. Praha: Wolters Kluwer, 2009.
- Hájková, V., Strnadová, I. *Inkluzivní vzdělávání*. Praha: Grada, 2010.
- Kendikova J., Vosmik, M. *Jak zvládnout problémy dětí se školou*. Praha: Pasparta, 2014.
- Kendíková, J., Mazel, J., Sládek, A. *A proč ne? Nebývale otevřený rozhovor ředitelky školy se svými studenty*. Praha: Pasparta, 2014.
- Knotová, D. a kol. *Školní poradenství*. Praha: Grada, 2014.
- Kucharská, A., Mrázková, J., Wolfová, R., Tomická, V. *Školní speciální pedagog*. Praha: Portál: 2013.
- Kucharská, A. Mrázková, J. (eds.) a kol. *Metodika práce školního speciálního pedagoga*. Praha: NÚV, 2014
- Květoňová, L., Strnadová, I., Hájková, V. *Cesty k inkluzi*. Praha: PedF UK, 2013.
- Lechta, V. *Základy inkluzivní pedagogiky*. Praha: Portál, 2010.
- Valentová, L. a kol. *Školní poradenství I*. Praha: PedF UK, 2013.
- Štech, S., Zapletalová, J. *Úvod do školní psychologie*. Praha: Portál, 2013.
- Zapletalová, J. a kol. *Metodika práce školního psychologa*. Praha: NÚV, 2014.